

COLUMN REMCO HOEKMAN

Zwemvaardigheid verdient aandacht

Nederlanders leren leven met water en te spelen met water. Als we ergens goed in zijn, dan is het wel in zaken die gerelateerd zijn aan water. We kunnen bruggen bouwen, Deltawerken maken, dijken aanleggen en heel hard zwemmen. Op het moment van schrijven kampt Limburg met hoog water, staat de Waalkade in Nijmegen blank en worden in mijn woonplaats schotten geplaatst om het water van de Maas buiten het centrum te houden. Nederland is een waterland.

De meeste Olympische medailles worden behaald in het water, het bevroren water van de Winterspelen even buiten beschouwing latend. Voor de Olympische ambitie, om tot de beste acht van de wereld te behoren, zijn we sterk afhankelijk van onze zwemprestaties. We hadden altijd een grote voorsprong op andere landen doordat nagenoeg iedereen als kind leerde zwemmen, maar nu is dat niet meer een vanzelfsprekendheid. Het is dan ook sterk de vraag of wij de voorsprong op andere landen weten te behouden.

De zwemvaardigheid van de kinderen loopt terug, zo constateerde de Reddingsbrigade Nederland. Harde cijfers ontbreken omdat het bezit van zwemdiploma's niet goed wordt geregistreerd. Wel raar, als je bedenkt dat ze op naam zijn gesteld en persoonlijk worden uitgereikt door de zwemlesaanbieder. Gelukkig komt daar nu, als het goed is, dankzij het plan 'Waterdicht' van VSG verandering in. Maar met registratie alleen verbetert de zwemvaardigheid natuurlijk niet. Met het project 'Waterdicht' wil VSG ook bereiken dat alle kinderen in Nederland de basisschool verlaten met het volledige ABC-zwemdiploma.

Collega-onderzoekers Wisse, Elling en Van den Dool stelden in 2009 vast dat allochtone kinderen en kinderen uit lagere sociaal-economische posities minder zwemvaardig zijn. Ouders van kinderen in kansarme posities ervaren vaak financiële en andere belemmeringen om kinderen in te schrijven voor particuliere zwemlessen. Hierdoor zijn ze in grotere mate afhankelijk van schoolzwemmen voor het behalen van zwemdiploma's. Maar lang niet alle scholen bieden nog schoolzwemmen aan. In 1991 ging het om 90 procent van de scholen, teruglopend tot 57 procent in 2005 en 50 procent in 2009. De voornaamste reden voor scholen om geen schoolzwemmen aan te bieden is

het gemeentelijk beleid. Gelet op de aanstaande bezuinigingen en hieraan gerelateerde voornemens van gemeenten om het schoolzwemmen af te schaffen, lijkt het erop dat schoolzwemmen een zeldzaamheid gaat worden.

De manier om deze ontwikkeling om te buigen is door zwemvaardigheid te benoemen als een van de eindtermen van het bewegingsonderwijs. Erg veel kans van slagen dicht ik deze mogelijkheid niet toe, gelet op de benodigde financiering en huidige discussie over de uren bewegingsonderwijs. We moeten op zoek naar alternatieven als we de zwemvaardigheid in Nederland op niveau willen houden en daarin spelen gemeenten een belangrijke rol. Een voorbeeld is de succesvolle vangnetregeling die in diverse gemeenten is ingesteld. Maar ook zijn er mogelijkheden om via het Jeugdsportfonds of armoedegelden zwemles te betalen voor de ouders die het niet kunnen betalen.

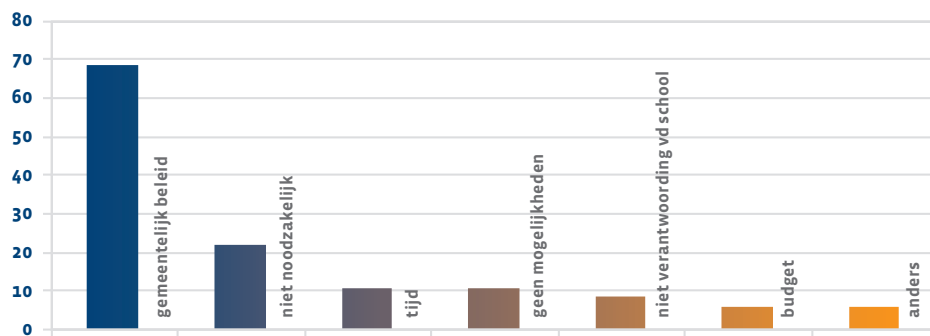
Een andere mogelijkheid is op zoek te gaan naar goedkope aanbieders van zwemles, zoals zwemverenigingen. De zwemles is nu vaak samen met de exploitatie van het zwembad overgedragen aan een commerciële partij.

Mogelijkheden voor verenigingen om zwemles aan te bieden zijn hierdoor sterk afgenomen, doordat ze het niet mogen van de zwembadexploitanten. De zwembadexploitanten zien in de zwemlessen een mooie melkkoe. Echter als gemeente kun je ook gebaat zijn bij de relatief goedkope zwemlessen van een vereniging. Hiermee verhoog je immers de toegankelijkheid van de zwemlessen voor je burger en de doorstroom van leden naar de zwemvereniging. Je als gemeente sterk maken voor je eigen zwemvereniging is daarom misschien nog niet zo'n slecht idee. Zeker als het schoolzwemmen al tot het verleden behoort en mensen vanwege de hoge kosten ervoor kiezen om hun kinderen niet te leren zwemmen. Bij een verdere afname van de zwemvaardigheid is niemand gebaat.

De publicaties waar in deze column naar wordt verwezen zijn te vinden op www.mulierinstituut.nl/publicaties/sportlokaal/

Remco Hoekman is senior onderzoeker bij het W.J.H. Mulier Instituut, in deze vaste column brengt hij sportonderzoek en sportbeleid samen. r.hoekman@mulierinstituut.nl

WAAROM GEEN ZWEMONDERWIJS IN PRIMAIR ONDERWIJS?

bron: School, Bewegen en Sport, 2009, Mulier Instituut